

COVID-19: STRATEGIA DZIAŁAŃ DLA BRANŻY BUDOWLANEJ

Globalna epidemia SARS-COV-2 wywołującego chorobę COVID – 19 negatywnie wpływa na zdecydowaną większość sektorów gospodarki. W wielu krajach (np. Chinach, Włoszech) firmy zawieszają działalność, coraz częściej dochodzi do przerwania „łańcuchów dostaw”, a spowodowane epidemią zamykanie granic i wynikające z tego ograniczenia w przepływie osób znacząco komplikuje terminową realizację wielu umów. Rosnąca skala zagrożeń znajduje wyraz również w nadzwyczaj szybkim wprowadzaniu nowych przepisów wspomagających walkę z epidemią, których skutkiem ubocznym są jednak dodatkowe komplikacje życia gospodarczego.

Branża budowlana, która i tak już zmagала się z rosnącymi cenami materiałów budowlanych oraz deficytem kadr, teraz zmuszona jest mierzyć się z szeroko rozumianym skutkami epidemii, w skrajnych wypadkach powodującymi nawet konieczność zawieszenia robót.¹

W obecnej sytuacji bardzo ważne jest niezwłoczne przyjęcie odpowiedniej strategii działania by ograniczyć negatywne skutki związane z epidemią. Chcąc w tym Państwa wesprzeć, poniżej prezentujemy typowe środki prawne, jakie w związku z pandemią COVID-19 mogą przysługiwać wykonawcom oraz prezentujemy modelową strategię ich realizacji.

---

¹ Np. Strabag oraz PORR w Austrii (<http://eurobuildcee.com/?page=news&id=44230>; <https://inzynieria.com/toptematcovid19/wiadomosci/58089.strabag-wstrzymuje-prace-na-1000-placow-budow-inne-firmy-ida-w-slady-koncernu>) czy też Erbud w Belgii (<https://www.rynekinfrastruktury.pl/mobile/erbud-zamyla-wszystkie-budowy-w-belgii-71055.html>)

I. PANDEMIA JAKO SIŁA WYŻSZA

W publikowanych w ostatnim czasie licznych wypowiedziach prawników w zasadzie jednolicie traktuje się obecnie występującą pandemię jako zdarzenie, które co do zasady należy kwalifikować jako siłę wyższą, rozumianą w orzecznictwie generalnie jako nieprzewidywalne, niezależne od stron zdarzenia zewnętrzne (w tym m.in. katastrofy naturalne, do których można zliczyć COVID-19), których skutkom nie można zapobiec ani się im oprzeć.

Zasadniczo zakwalifikowanie pandemii COVID-19 jako siły wyższej skutkować będzie uznaniem, że strona która z powodu jej wystąpienia nie mogła wykonać swych zobowiązań wynikających z umowy, nie będzie ponosić za to odpowiedzialności. Podkreślić trzeba jednak, że samo uznanie obecnej epidemii za siłę wyższą nie oznacza jeszcze automatycznego wyłączenia odpowiedzialności wykonawców za niewykonanie lub nienależyte wykonywanie umów, bowiem wyłączenie odpowiedzialności uzasadnione będzie tylko w takim zakresie, w jakim brak możliwości wykonania zobowiązań pozostaje w związku przyczynowym z epidemią jako siłą wyższą.

Dla oceny, czy w realiach konkretnej umowy pandemię COVID-19 można uznać za siłę wyższą, kluczowa jest jednak analiza treści umowy. O ile bowiem brak jest ustawowej definicji siły wyższej, to w praktyce jest ona często definiowana w treści umów. Umowy też (obok przepisów powszechnie obowiązujących) określają skutki, jakie wystąpienie siły wyższej wywiera w sferze praw i obowiązków stron konkretnego stosunku zobowiązaniowego. Należy też bardzo mocno podkreślić, że aby móc powołać się na trwającą epidemię, konieczne jest wykazanie (w sposób odpowiedni także dla potrzeb ewentualnego sporu sądowego), jakie konkretnie negatywne skutki spowodowała ona w realizacji danej umowy.

II. ŚRODKI PRAWNE PRZYSŁUGUJĄCE WYKONAWCOM

W związku z epidemią COVID-19 wykonawcy mogą być uprawnieni przede wszystkim do **(a) żądania zmiany**, **(b) odstąpienia od umowy lub żądanie jej rozwiązania** oraz **(c) dochodzenia roszczeń z tytułu zwiększonych kosztów realizacji umowy**.

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

Skuteczna realizacja powyższych uprawnień może być przy tym uzależniona od zgłoszenia inwestorowi w stosownych terminach umownych² lub ustawowych³ związanych z epidemią problemów w realizacji umowy.

1. ZMIANA UMOWY

W związku z epidemią COVID-19 najczęściej potrzebne może być dokonywanie zmian umów w zakresie:

- **terminów pośrednich i końcowych** m.in. ze względu na spowodowane epidemią opóźnienia w realizacji robót oraz ryzyko naliczenia kar umownych⁴ zastrzeżonych na wypadek takiego opóźnienia;
- **sposobu wykonania przewidzianych w umowie świadczeń i zasad płatności wynagrodzenia** (np. wprowadzenie płatności za materiały i urządzenia dostarczone, lecz jeszcze niewbudowane) w celu zapobieżenia utracie płynności finansowej wykonawców nie będących w stanie szybko doprowadzić zaawansowane już roboty do stanu (etapu) umożliwiającego uruchomienie płatności;
- **wysokości wynagrodzenia** w celu dostosowania do zwiększonych wskutek epidemii COVID-19 kosztów realizacji inwestycji, w szczególności spowodowanych wzrostem kosztów bezpośrednich (materiałów, robocizny i sprzętu) oraz dotatkowymi kosztami związanymi m.in. z koniecznością wstrzymania robót (koszty zabezpieczenia robót, demobilizacji, przestoju i ponownej mobilizacji) i spadkiem produktywności (spowodowanych m.in. najpierw spowolnieniem, a następnie

² m.in subkl. 20.1. FIDIC

³ por. przewidziany w art. 15r ust. 1 projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (http://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/299_u.htm) **obowiązek niezwłocznego wzajemnego informowania się** przez strony umowy w sprawie zamówienia publicznego o **wpływie okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie umowy z jednoczesnym przedłożeniem oświadczeń i dokumentów potwierdzających ten wpływ.**

⁴ należy przy tym zwrócić uwagę, że w myśl art. 15s pkt. 1 projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (http://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/299_u.htm) nieustalenie lub niedochodzenie należności powstałych w związku niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy w sprawie zamówienia publicznego wskutek okoliczności związanych z wystąpieniem **COVID-19 nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych**

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

koniecznością przyśpieszania prac w celu zminimalizowania opóźnień), czy też wyłużoną realizacją umowy.

Podstawy prawne do żądania zmiany umowy mogą wynikać z treści umowy lub z ustawowej klauzuli *rebus sic stantibus*.

A) TREŚĆ UMOWY

Analizując umowę pod kątem podstaw do wprowadzenia zmian uzasadnionych zdarzeniami zaistniałymi wskutek COVID-19, należy w szczególności pamiętać, że:

- w myśl art. 65 § 1 i § 2 k.c. treść umowy oznacza nie tylko jej literalne brzmienie, lecz również (przede wszystkim) zgodny zamiar stron co do znaczenia jej postanowień (przy czym niejasne postanowienia umowy należy interpretować na niekorzyść strony redagującej umowę - *in dubio contra proferentem*), a przy wykładni umowy ważny jest także sposób jej realizowania;
- jeśli na przeszkodzie zamierzonemu zgłoszeniu żądania zmiany umowy stoją zawarte w niej klauzule wyłączające/ograniczające taką możliwość, warto sprawdzić ich ważność analizując, czy nie są one sprzeczne z „ustawą” lub zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c.);
- przy umowach dot. zamówień publicznych należy pamiętać, iż w określonych przypadkach zmiana umowy możliwa jest także w zakresie nieprzewidzianym w dokumentacji przetargowej; w szczególności art. 144 ust. 1 pkt 3 p.z.p. (którego zastosowanie w związku COVID-19 ma być sprecyzowane w ramach tzw. „Tarczy antykryzysowej”⁵) przewiduje konieczność zmiany umowy ze względu na okoliczności niedające się przewidzieć przez Zamawiającego, gdy wartość zmiany nie przekracza 50% pierwotnej wartości zamówienia;
- szczególną uwagę zwrócić należy na postanowienia modyfikujące lub wyłączające zastosowanie ustawowych klauzul *rebus sic stantibus* (art. 357¹ k.c. oraz 632 § 2 k.c.).

---

⁵ por. art. 15r ust. 4 przekazanego do Senatu projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw - http://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/299_u.htm

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

W umowach opartych na **Warunkach Kontraktowych FIDIC** (najczęściej dot. inwestycji publicznych), najbardziej istotne znaczenie (w kontekście epidemii) mogą mieć następujące klauzule:

- **Klauzula 13** (Zmiany i Korekty), a w jej ramach **Subklauzula 13.7** (zmiana prawa);
- **Subklauzula 17.3** (Zagrożenia stanowiące Ryzyko Zamawiającego) oraz **Subklauzula 17.4** (Skutki zagrożeń stanowiących Ryzyko Zamawiającego);
- **Klauzula 19** (Siła Wyższa), przy czym pamiętać należy, iż zgodnie z **Subklauzula 19.2 Warunków Ogólnych FIDIC wykonawca powinien dać powiadomienie** o okoliczności stanowiącej "Siłę Wyższą" w **terminie 14 dni** od dnia, w którym mógł się o niej dowiedzieć.
- **Subklauzula 20.1 (Roszczenia Wykonawcy)**, przy czym pamiętać należy, iż zgodnie z **Subklauzulą 20.1 Warunków Ogólnych FIDIC wykonawca powinien dać powiadomienie** opisujące wydarzenie lub okoliczność powodujące roszczenie nie później niż w **terminie zawitym 28 dni** od dnia, w którym dowiedział się lub powinien się dowiedzieć o takim wydarzeniu.

Nawet w przypadku spełnienia określonych w umowie przesłanek warunkujących zmianę inwestor może (ale nie musi) zgodzić się na zawarcie aneksu zmieniającego umowę. W razie braku zgody na zmianę umowy wykonawca może dochodzić takiej zmiany na podstawie ustawowych klauzul *rebus sic stantibus*.

B) USTAWOWA KLAUZULA REBUS SIC STANTIBUS

Na podstawie **art. 357¹ k.c.** (w kontraktach ryczałtowych także **art. 632 § 2 k.c.**):

- jeżeli ze względu na zaistnienie po zawarciu umowy⁶ nadzwyczajnej i nieprzewidywalnej zmiany stosunków,
- wykonanie umowy byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami lub groziłoby wykonawcy rażącą stratą,
- przy czym istnieje związek przyczynowy między zmianą stosunków (epidemia) i nadmiernymi trudnościami w wykonywaniu robót/rażącą stratą,

---

⁶ W przypadku umów realizowanych w ramach Prawa zamówień publicznych po złożeniu oferty – por. np. wyrok Białymstoku z 08.11.2007 r., I ACa 461/07

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

Wykonawcy mogą domagać się dokonania przez sąd:

- zmiany sposobu wykonania zobowiązania (w tym m.in. terminów realizacji robót oraz warunków płatności wynagrodzenia);
- zmiany wysokości wynagrodzenia, a nawet
- rozwiązania umowy (co może być bardzo istotne w braku podstaw do odstąpienia).

2. ODSTĄPIENIE OD UMOWY

Uprawnienie do odstąpienia od umowy w związku z COVID-19 może w szczególności mieć miejsce w umowach, w których zastrzeżono prawo odstąpienia w przypadku braku jej wykonania w terminie ściśle określonym. Oczywiście jednak w ramach swobody umów strony mogą różnie ukształtować w nich przyczyny aktualizujące umowne prawo odstąpienia, tak więc (w razie zaistnienia takiej potrzeby) kwestia uprawnienia do odstąpienia na podstawie konkretnej umowy wymagać będzie jej dokładnej analizy.

W zakresie umów dot. zamówień publicznych należy mieć na uwadze wprowadzaną w ramach tzw. „Tarczy antykrzysowej” regulację stanowiącą, iż wystąpienie związanych z COVID-19 okoliczności mające wpływ na należyte wykonanie umowy nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do wykonania umownego prawa odstąpienia od umowy dot. zamówień publicznych⁷.

Jeśli chodzi o przepisy ustawowe, to w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19 w grę wchodzić może odstąpienie na podstawie:

- art. 495 § 2 k.c. – gdy z powodu epidemii świadczenie jednej ze stron stanie się częściowo niemożliwe, zaś wykonanie częściowe umowy nie miałoby dla drugiej strony znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy wiadomy drugiej stronie;

---

⁷ Por. art. 15r ust. 5 przekazanego do Senatu projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw - http://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/299_u.htm

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

- art. 635 § 2 k.c. – inwestor może odstąpić od umowy, gdy wykonawca opóźnia się z realizacją inwestycji tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał ją ukończyć w czasie umówionym;
- art. 640 k.c. – jeśli na skutek epidemii dla wykonania umowy potrzebne byłoby współdziałanie inwestora, a takiego współdziałania brakowałoby, wykonawca może odstąpić od umowy po bezskutecznym upływie terminu uprzednio wyznaczonego inwestorowi pod rygorem odstąpienia od umowy. W uzasadnionych przypadkach na tej podstawie wykonawca może odstąpić od umowy również wtedy, gdy inwestor bezzasadnie odmawia wprowadzenia zmian potrzebnych do realizacji umowy w zmienionych na skutek epidemii okolicznościach;

3. ROSZCZENIA Z TYTUŁU ZWIĘKSZONYCH KOSZTÓW REALIZACJI UMOWY.

Roszczenia związane ze zwiększeniem kosztów inwestycji wskutek epidemii COVID-19 mogą być dochodzone jako:

- **roszczenia o zapłatę odpowiednio zwiększonego wynagrodzenia** (względnie zwrot kosztów) – na podstawie umowy (z uwzględnieniem ewentualnych jej zmian) oraz przepisów regulujących dany rodzaj umowy (w szczególności umowę o roboty budowlane i umowę o dzieło);
- **roszczenia odszkodowawcze** – na podstawie przepisów ustawowych regulujących tzw. odpowiedzialność kontraktową (w szczególności art. 471 k.c.), przy uwzględnieniu ich umownych modyfikacji dopuszczalnych w myśl art. 473 k.c. (w szczególności dot. „podziału ryzyk” pomiędzy wykonawcą a inwestorem);
- ewentualnie jako **roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia**.

III. STRATEGIA DZIAŁANIA

Niezwłoczne przedstawienie popartych przekonującą argumentacją właściwych podstaw prawnych połączone z odpowiednim udokumentowaniem wpływu COVID-19 na wzrost kosztów realizacji danej umowy znacząco zwiększa szanse na osiągnięcie zamierzonych celów, w szczególności albo doprowadzenie do oczekiwanych przez wykonawcę zmian umowy, albo skuteczne dochodzenie (w razie potrzeby na drodze sądowej) przysługujących wykonawcy uprawnień. Mając to na uwadze w obecnej sytuacji celowym byłoby przyjęcie następującej **modelowej strategii działania**:

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

I. JEŚLI NIE DOSZŁO JESZCZE DO STWIERDZENIA WPŁYWU COVID-19 NA REALIZACJĘ UMOWY:

1. kontynuować (względnie niezwłocznie rozpocząć) baczłą obserwację potencjalnego **wpływu związanych z COVID-19 zdarzeń na realizację danej umowy**;
2. **jednocześnie dokonać szczegółowej analizy prawnej w celu ustalenia:**
  - (i) możliwości zakwalifikowania okoliczności związanych z epidemią COVID-19 jako siły wyższej w rozumieniu definicji umownej (o ile umowa taką zawiera), oraz przewidzianych w umowie wiążących się z tymi zdarzeniami obowiązków (w tym dot. terminów i sposobu poinformowania kontrahenta) oraz uprawnień, w tym dot. wydłużenia terminów realizacji robót, ewentualnych podstaw do żądania dodatkowych płatności w razie wzrostu kosztów inwestycji, jak też przewidzianych w umowie regulacji dot. podstaw, zakresu oraz procedury wprowadzania zmian;
  - (ii) przewidzianych w umowie regulacji dot. **(a) „rozkładu ryzyk”, (b) odpowiedzialności poszczególnych stron za niewykonanie bądź nienależyte (nieterminowe) wykonanie umowy**, w tym zastrzeżonych kar umownych; **(c) odstąpienia od umowy**; **(d) wyłączenia bądź modyfikacji art. 357¹ k.c. lub art. 632 § 2 k.c.**
  - (iii) znajdujących zastosowanie do danej umowy przepisów prawa (w szczególności omówionych powyżej) mogących stanowić podstawę żądania przez wykonawcę w związku z epidemią COVID-19 zmiany umowy, odstąpienia od umowy oraz żądania płatności z tytułu zwiększonych kosztów realizacji umowy;
  - (iv) jakie działania w razie potrzeby wykonawca powinien podejmować wobec podwykonawców, którzy wstrzymują się od wykonywania prac lub spowalniają prace powołując się na zdarzenia występujące w związku z epidemią COVID-19 – analiza winna obejmować również sferę odpowiedzialności wykonawcy względem inwestora za podwykonawców;

II. NIEZWŁOZNIE PO STWIERDZENIU WPŁYWU COVID-19 NA REALIZACJĘ UMOWY:

1. powiadomić o tym fakcie oraz wynikających z tego skutkach inwestora zachowując przewidziane w umowie/przepisach prawa terminy oraz wszelkie inne wymogi,

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

2. kontynuować baczna obserwację **wpływu związanych z COVID-19 zdarzeń na realizację umowy** i na bieżąco możliwie najdokładniej **dokumentować** zarówno **(i)** wystąpienie tych zdarzeń jak i **(ii)** wszelkie wywołane przez nie skutki, dbając o zebranie dowodów pozwalających **(iii)** wykazać istnienie pomiędzy nimi adekwatnego związku przyczynowego;
  3. możliwie szybko (z zachowaniem przewidzianych w umowie oraz w przepisach prawa terminów i pozostałych wymogów) **opracować i przedłożyć inwestorowi** należycie udokumentowane i uargumentowane w oparciu o właściwe podstawy prawne, odpowiednie do okoliczności sprawy:
    - (i)** żądanie wykonawcy dotyczące zmiany umowy i/lub dodatkowej płatności związanej ze wzrostem kosztów realizacji inwestycji, w szczególności spowodowanych **(a)** wzrostem kosztów bezpośrednich (materiałów, robocizny i sprzętu) oraz dodatkowymi kosztami związanymi m.in. z koniecznością **(b)** wstrzymania robót (koszty zabezpieczenia robót, demobilizacji, przestoju i ponownej mobilizacji) i **(c)** spadkiem produktywności, czy też **(d)** wydłużoną realizacją umowy;
    - (ii)** w razie potrzeby także przekonującą i popartą stosownymi dowodami argumentację prawną wykazującą brak podstaw do obciążania wykonawcy odpowiedzialnością (w tym karami umownymi) za brak należytego wykonania umowy, zwłaszcza za ewentualne opóźnienie w jej realizacji,
  4. ewentualnie przygotować i złożyć stosowne oświadczenia o odstąpieniu od umowy, w razie potrzeby składając jednocześnie wniosek o zabezpieczenie w celu zapobieżenia realizacji przedłożonej przez wykonawcę gwarancji bankowej/ubezpieczeniowej zabezpieczającej należyte wykonanie umowy;
- III. PODJĄĆ I ODPOWIEDNIO PROWADZIĆ NEGOCJACJE Z INWESTOREM** w celu uzyskania jego akceptacji (w możliwie największym zakresie) dla zgłaszanych przez wykonawcę roszczeń terminowych i/lub kosztowych i/lub postulowanych zmian umowy, w razie potrzeby akcentując w nich m.in., że również z punktu widzenia inwestora polubowne (względnie w drodze zawarcia ugody sądowej) uregulowanie w dopuszczalnym prawem zakresie żądań wykonawcy może być najlepszym (najtańszym i najszybszym) rozwiązaniem gwarantującym (co równie istotne) możliwie najszybsze zrealizowanie umowy.

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

IV. W RAZIE NIEPOWODZENIA ROZMÓW Z INWESTOREM - przygotować i w odpowiednim terminie **wnieść oparty o właściwe podstawy prawne pozew** obejmujący przysługujące wykonawcy roszczenia, dbając o **przekonującą argumentację prawną uzasadniającą żądanie wykonawcy oraz przedstawienie dowodów potwierdzających 1. konkretny wpływ konkretnych zdarzeń** związanych z wystąpieniem COVID-19 na realizację umowy, **2. konkretne wywołane przez te zdarzenia skutki w realizacji danej umowy** (w szczególności rozmiar opóźnień oraz wysokość dodatkowo poniesionych kosztów), a także **3. istnienie pomiędzy ww. zdarzeniami i skutkami adekwatnego związku przyczynowego.**

* * *

Przedstawione powyżej informacje dotyczące uprawnień i środków ochrony prawnej mogących przysługiwać wykonawcom w razie negatywnego wpływu zdarzeń związanych z epidemią COVID-19 na realizowane przez nich umowy, jak też proponowana modelowa strategia związanych z tym działań siłą rzeczy ma charakter ogólny. Jeśli jednak w realizowanych przez Państwa umowach COVID-19 wywarł istotne negatywne skutki lub istnieje takie zagrożenie, eksperci z Kancelarii JDP chętnie doradzą i wesprą Państwa w opracowaniu i skutecznym przeprowadzeniu wszelkich działań potrzebnych do zapewnienia możliwie najdalej idącej ochrony Państwa interesom.

Andrzej Sokołowski

Partner, Radca prawny

andrzej.sokolowski@jdp-law.pl

Filip Rasala, LL.M.

Senior Associate, Radca prawny

filip.rasala@jdp-law.pl

Iwo Franaszczyk

Associate

iwo.franaszczyk@jdp-law.pl

Kancelaria JDP
North Gate Tower
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

T: +48 22 246 00 30
F: +48 22 246 00 31
E: office@jdp-law.pl

Wszelkie informacje zawarte w niniejszym newsletterze są dostępne nieodpłatnie. Publikacja nie ma charakteru reklamowego i służy wyłącznie celom informacyjnym. Żadnej z informacji zawartych w niniejszym materiale nie należy traktować jako porady prawnej ani oferty handlowej, w tym w rozumieniu art. 66 § 1 Kodeksu cywilnego. JDP DRAPAŁA & PARTNERS Sp.k. niniejszym wyłącza swoją odpowiedzialność tytułem jakichkolwiek roszczeń, strat, żądań lub szkód wynikających lub związanych z korzystaniem z informacji, treści lub materiałów zawartych w newsletterze.

www.jdp-law.pl